

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Aangescherpt wind- en zonnebeleid en voorbereidingsbesluit provincie Overijssel	3659453		20 oktober 2023

Geachte gemeenteraadsleden,
Op 28 juni 2023 heeft de Provinciale Staten van de provincie Overijssel de motie 'Grip op wind' aangenomen en riep het college van Gedeputeerde Staten op om met een ruimtelijk afwegingskader voor windenergie te komen. Het college van Gedeputeerde Staten heeft invulling gegeven aan deze oproep en heeft op 18 juli 2023 het voorgenomen beleid gepubliceerd, nadat voorafgaand partners in de Regionale Energiestrategie (RES) zijn geconsulteerd. Verder heeft de provincie Overijssel het voornemen om hun zonnebeleid aan te scherpen en de zonnelader te actualiseren. Hierop vooruitlopend heeft Provinciale Staten van de provincie Overijssel op 11 oktober 2023 een Voorbereidingsbesluit genomen. Gemeenten zijn op een aantal uitzonderingen na, verplicht om het verlenen van een vergunning voor zonneparken op landbouw- en natuurgronden aan te houden volgens dit besluit.

Motie 'Grip op wind' - grootschalige clustergebieden voor wind in Twente

De provincie Overijssel beoogt met de uitwerking van de motie 'Grip op wind' versnippering van turbines in het provinciale landschap te voorkomen. In plaats daarvan zet de provincie in op een aantal grootschalige clusters met windturbines. Buiten deze clustergebieden staat de provincie alleen maar groepen van vier of meer windturbines toe. In Twente zijn de gebieden langs de A1, A35 en de grens van Almelo/Twenterand/Tubbergen aangewezen als grootschalige clustergebieden. Hier kunnen ook individuele windturbines worden gerealiseerd. In het najaar wordt dit voorgenomen windbeleid verwerkt in het Provinciaal Programma Energietransitie en komt 6 weken ter inzage te liggen. Iedereen kan in die periode een zienswijze indienen. Via deze [link](#) vindt u de informatie van de provincie Overijssel.

Voorbereidingsbesluit - aanscherpen zonnebeleid

De provincie wil zuinig en zorgvuldig omgaan met ruimtegebruik. Vanwege het overbelaste elektriciteitsnet wil de provincie ook kritisch kijken naar de negatieve effecten van grootschalige opwek van zonne-energie op de beschikbare netcapaciteit. Met het weren van zonnepanelen op landbouw- en natuurgrond wordt het elektriciteitsnet gespaard. De provincie drukt met dit voorbereidingsbesluit op de pauzeknop om in de tussentijd (circa een halfjaar) het voorgenomen beleid te kunnen ontwikkelen met medeoverheden. Daarmee beoogt de provincie eventuele ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. In het voorbereidingsbesluit is een uitzondering gemaakt voor initiatieven langs hoofdinfrastructuur, op water en boven bestaande verhardingen (parkeerterreinen). Ook blijft er ruimte voor kleinschalig zonnenvelden van grondeigenaren. Het voorbereidingsbesluit heeft geen consequenties voor projecten die al vergund zijn of waar vergunningen voor zijn aangevraagd voor 12 oktober 2023. De provincie loopt hiermee vooruit op het bestuursakkoord van IPO, VNG en het Rijk over de uitwerking van de tweede Zonbrief van minister Jetten. Hierin aanscherping van het zonnebeleid aangekondigd om landbouw- en natuurgronden zoveel mogelijk te ontzien.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Wat betekent dit voor gemeente Hengelo?

Het voorgenomen wind- en zonnebeleid van de provincie Overijssel heeft voor zover we dit nu kunnen overzien geen effect op de wijze waarop gemeente Hengelo invulling wil geven aan de opgave om duurzame elektriciteit op te wekken en de bijdrage aan de RES Twente, zoals in het door u vastgestelde Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo 2023-2030.

- de zoeklocaties voor windturbines die de gemeente heeft aangewezen vallen binnen de grootschalige clustergebieden;
- Het zonneveld Boeldershoek is al vergund en valt daarmee buiten het voorbereidingsbesluit;
- Voor de Duurzaamheidsroute A35 is door de deelnemende gemeenten aan de provincie gevraagd om de ruimtelijke procedures in te vullen. De provincie heeft dit verzoek geaccepteerd en daarmee valt dit project niet onder het voorbereidingsbesluit.
- Het energiegebied in de oksel van de A1-A35 waar we twee windturbines en een zonneveld willen ontwikkelen draagt bij aan efficiënte benutting van het elektriciteitsnet. Tevens ligt het langs de hoofdinfrastructuur van de snelwegen en het spoor. Voor dergelijke projecten heeft de provincie Overijssel aangekondigd om via een overgangsregeling uitzondering te willen maken.
- Voor de zoekgebieden in Beckum-Oele en Slangenbeek Noord en West biedt het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo 2023-20230 ruimte om kleinschalige zonnevelden te ontwikkelen met 100% lokaal eigenaarschap. Dit sluit aan bij de ruimte die de provincie biedt voor kleinschalige lokale initiatieven.

Doorwerking van het voorbereidingsbesluit op Hengelo

De conclusie is dat het aangescherpte wind- en zonnebeleid beleid vooralsnog geen effect heeft op de plannen van gemeente Hengelo voor duurzame elektriciteit opwek. In de toekomst zijn er echter minder mogelijkheden om invulling te geven aan de opgave na 2030 om duurzame elektriciteit op te wekken via wind en zon. Het rigide karakter van het voorbereidingsbesluit en het eenzijdige voornemen van de provincie om het wind- en zonnebeleid aan te scherpen gaat voorbij aan de afspraak dat gemeenten samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners invulling geven aan de ruimtelijke afwegingen waar windturbines en zonnevelden gerealiseerd worden om invulling te geven aan hun bod voor de RES Twente.

Verder wordt het nog belangrijker om de beschikbare duurzame warmte in Hengelo te benutten en onze inzet op een warmtenet te onderstrepen.

Het college zal de provincie Overijssel dan ook informeren over dit standpunt en stuurt deze brief als bijlage mee. Tevens overweegt het college om een zienswijze in te dienen op het voorgenomen beleid.

Wat betekent dit voor de RES Twente 2.0?

De provincie Overijssel is een samenwerkingspartner in de RES Twente, samen met gemeenten en andere partners. Gemeenten zijn overvallen door het voornemen van de provincie om het wind- en zonnebeleid aan te scherpen en de geheimhouding over het voorbereidingsbesluit over zonnevelden op landbouw- en natuurgronden. Het college vindt de geheimhouding niet passen binnen de samenwerking in de RES. Dit heeft impact op de relatie tussen gemeenten en de provincie. Die moet gebaseerd zijn op wederzijds vertrouwen en een goede afstemming. Bovendien loopt de provincie met het voorbereidingsbesluit vooruit op de gesprekken tussen VNG en IPO met het Rijk over landelijke richtlijnen voor het inpassen van zonnevelden op landbouw- en natuurgronden.

Gemeenten beraden zich of en hoe ze verder met de provincie Overijssel willen samenwerken binnen de RES. Gemeente Hengelo wil op basis van de kaders uit het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo uitvoering blijven geven aan de RES. Daar stellen we wel de voorwaarde aan dat de provincie zich als een goede partner toont en inzet op vroege betrokkenheid van gemeenten in het beleidsproces.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Bladnummer

3

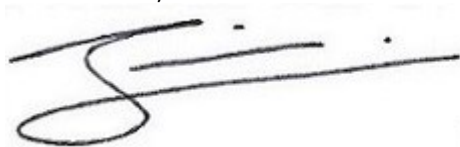
Zaaknummer Uw kenmerk

3659453

Vervolg

Wij gaan graag met u in gesprek om nadere uitleg te geven over het voornemen van de provincie Overijssel om het wind- en zonnebeleid aan te scherpen. Ook geven wij graag uitleg over het vervolg proces om invulling te geven aan de opgave om duurzame elektriciteit op te wekken en de rol van de provincie en de gemeenteraad daarin.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlagen: 3

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Geheimhouding opgeheven door PS op 11 oktober 2023

Bijlage I

Ontwerpsbesluit nr. PS23-000819

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 6 september 2023 Kenmerk 2023-048724

overwegende dat:

- voor de verduurzaming van de energievoorziening in Overijssel het niet langer nodig is en vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik ongewenst is de aanleg van nieuwe of de uitbreiding van bestaande grondgebonden installaties voor het opwekken van zonne-energie in de Groene omgeving toe te staan;
- het wenselijk is op korte termijn een instrument in te zetten, waarmee - vooruitlopend op een daartoe strekkende aanpassing van de Omgevingsverordening - we voorkomen dat nieuwe omgevingsvergunningen voor installaties voor het opwekken van zonne-energie in de Groene omgeving worden afgeven.

besluiten:

- 1 de door Gedeputeerde Staten opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot het statenvoorstel en concept-statenbesluit, met als kenmerk PS23-000819 (voorbereidingsbesluit 'Zonneparken') op te heffen;
- 2 te verklaren dat ingevolge artikel 4.1 Wro een wijziging van de Omgevingsverordening wordt voorbereid voor het gehele grondgebied van de provincie Overijssel gericht op aanpassing van de instructieregel Kwaliteitsimpuls Zonnevelden;
- 3 daarbij te bepalen dat de aanhoudingsverplichting als bedoeld in artikel 3.3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geldt voor alle aanvragen om een omgevingsvergunning voor activiteiten bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder a en b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voor zover die activiteiten betrekking hebben op de aanleg of uitbreiding van een grondgebonden installatie voor het opwekken van zonne-energie in de Groene Omgeving, met uitzondering van ontvankelijke aanvragen om een omgevingsvergunning die zijn ingediend voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit;
- 4 dat Burgemeester en wethouders, in afwijking van het bepaalde onder 3 gelet op artikel 3.7 Wet ruimtelijke ordening en hoofdstuk 2 en 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, een omgevingsvergunning kunnen verlenen voor de situatie waarin de aanvraag om een omgevingsvergunning in overeenstemming is met het door Gedeputeerde Staten gepubliceerde voorgenomen ruimtelijk beleid voor grondgebonden zonne-installaties.
- 5 het voorbereidingsbesluit 'Zonneparken' met plan-IDN NL.IMRO.9923.vbb2023001-va01 op 11 oktober elektronisch bekend te maken via de website van de provincie Overijssel (www.overijssel.nl) en de landelijke site www.ruimtelijkeplannen.nl) en door plaatsing in het Provinciaal blad;
- 6 het voorbereidingsbesluit op 12 oktober 2023 in werking te laten treden.

Zwolle, 11 oktober 2023

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

ir. A.P. Heidema

drs. R. Wiggers MMC

Statenvoorstel nr. PS23-000819

Geheimhouding opgeheven door PS op 11 oktober 2023

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij
06.09.2023	2023-048724	I. van der Sloot (+31384999348)

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Voorstel voorbereidingsbesluit zonneparken

Bijlagen

I. Ontwerpbesluit

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Provinciale Staten besluiten tot het voorbereiden van een wijziging van de Omgevingsverordening over het beperken van het realiseren van zonneparken in Overijssel. Door het nemen van een voorbereidingsbesluit zijn gemeenten verplicht aanvragen voor vergunning voor zonneparken op landbouw- en natuurgronden, volgens dit besluit aan te houden. Provinciale Staten hebben na dit voorbereidingsbesluit een half jaar de tijd om te besluiten over de wijziging van de Omgevingsverordening.

Inleiding en probleemstelling

In het coalitieakkoord 'Schouder aan schouder' (202302027) is opgenomen:

Zonne-energie

We actualiseren de zonneladder en sturen aan op een striktere toepassing ervan. We willen geen grote zonneparken op landbouwgrond. Wel bieden we ruimte aan kleinschalige lokale initiatieven van grondeigenaren als aanvulling op hun verdienmodel. Daarbij willen we voorkomen dat er door koppeling van initiatieven alsnog grote zonneparken ontstaan.

Minister Jetten heeft in een kamerbrief (6 juli 2023, [zonnebrief 2023](#)) aangegeven grote waarde te hechten aan het zo efficiënt mogelijk benutten van de schaarse ruimte met behoud van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Mede daarom wenst het kabinet landbouw- en natuurgronden bij de aanleg van zonnevelden waar mogelijk te ontzien. Het Rijk werkt aan een 'nee, tenzij-beleid', waarbij de voorwaarden tijdelijkheid en multifunctioneel gebruik in ieder geval zullen gelden. De minister wil het nieuwe beleid -al dan niet door middel van een Rijksinstructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving- voor 1 juli 2024 juridisch te verankeren in provinciale regels.

Ter uitvoering van het Klimaatakkoord werken provincie en gemeenten in de regionale energiestrategie (RES) Twente en West-Overijssel aan realisatie van de RES-doelen. De huidige stand van zaken laat zien dat het beoogde aandeel elektriciteitsopwekking met zon, naar alle waarschijnlijkheid, nu al zal worden bereikt.

Om te voorkomen dat er, aanvullend op bestaande initiatieven, nieuwe projecten voor zonneparken op landbouw- en natuurgronden worden gerealiseerd, stellen we voor om nieuw beleid voor te bereiden. Het nemen van een voorbereidingsbesluit is het daartoe geëigende juridische instrument. Hierdoor voorkomt u dat tijdens de voorbereiding van de aanpassing van de Omgevingsverordening, nog zonnevelden gerealiseerd worden, die in strijd zijn met het voorgenomen beleid.

Participatie samenleving

Het is wenselijk gemeenten, initiatiefnemers en andere stakeholders zo snel mogelijk helderheid te geven over het voorgenomen ruimtelijk beleid voor grondgebonden zonne-installaties.

Voor de nadere uitwerking van het voorgenomen beleid doorlopen wij, vanaf het moment dat het voorbereidingsbesluit in werking is getreden, een consultatieronde met gemeenten. Doordat we het beleid ter visie leggen kunnen inwoners en initiatiefnemers hun zienswijze op het voorgenomen beleid aan ons kenbaar maken. Hiermee krijgen we de consequenties van het voorgenomen beleid in beeld ter voorbereiding van de besluitvorming in uw Staten over de aanpassing van de Omgevingsverordening

Overwegingen

De huidige energieopgave maakt het niet langer noodzakelijk om zonnevelden in de Groene Omgeving toe te staan.

De RES-regio's werken aan de productie van 3,3 TWh hernieuwbare elektriciteit door zon en wind op land in 2030. Beide regio's gaan daarbij uit dat die energie voor 40 % met zonnepanelen wordt opgewekt en voor het overige met windturbines. Dat betekent 1,3 TWh opwek met zonnepanelen en 2,0 TWh met windturbines.

De opwek met elektriciteit met zon bestaat uit enerzijds 'zon op dak' en anderzijds 'zon op veld'. De huidige stand van zaken is als volgt:

Biedingen RES (GWh)	Zon op Veld	Zon op dak	Wind	Totaal
Overijssel	386	944	1996	3326

Dit betreft daadwerkelijk gerealiseerde projecten en projecten die in de pijplijn zitten en naar alle waarschijnlijkheid gerealiseerd worden. Daarmee is het doel van 1,3 TWh hernieuwbare opwek met zon bereikt. Het is dan ook niet nodig en ongewenst dat er nieuwe plannen komen voor zonneparken op landbouw- of natuurgronden.

Vanuit een oogpunt van zuinig en efficiënt ruimtegebruik heeft het de voorkeur om zonnepanelen alleen toe te staan op gebouwen en onbenutte ruimtes binnen de gebouwde omgeving.

Ons beleid is gericht op een zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik. Vanuit die visie zijn stedelijke functies (zoals woningen en bedrijven) aangewezen op de bebouwde omgeving en staan we in het landelijk gebied alleen functies toe, die daar functioneel aan zijn gebonden. Zoals agrarische bedrijvigheid, natuur en recreatieve voorzieningen. Vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig grondgebruik heeft het altijd de voorkeur gehad om zonnepanelen te plaatsen op gebouwen of onbenutte locaties in de gebouwde omgeving.

Direct duidelijkheid scheppen door het nemen van een voorbereidingsbesluit

Volgens artikel 4.1 van de Wet ruimtelijke ordening kunt u verklaren dat u een wijziging van de Omgevingsverordening voorbereidt. Na bekendmaking van dat besluit zijn burgemeester en wethouders volgens artikel 3.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht verplicht de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk of het uitvoeren van een werk aan te houden. Deze aanhoudingsplicht vervalt door de inwerkingtreding van de verordening, of het verstrijken van de termijn van zes maanden. Wij stellen u voor om de aanhoudingsplicht te doorbreken voor aanvragen voor vergunningen van initiatieven, die passen binnen het gepubliceerde voorgenomen beleid.

Conclusie

De gemeenten zijn op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet ruimtelijke ordening bevoegd om te beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning, c.q. de wijziging van het bestemmingsplan voor de aanleg van zonnevelden. Daarbij moeten ze de instructieregels uit de Provinciale Omgevingsverordening in acht nemen en rekening houden met het provinciaal beleid voor zonneparken. Door een voorbereidingsbesluit te nemen krijgen wij de tijd om met medeoverheden tot aanpassing van het beleid te komen en mogelijke ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Een voorbereidingsbesluit verschaft u de tijd om het nieuwe beleid met medeoverheden nader vorm te geven en daarna te verwerken in de Omgevingsverordening. Wij hebben het voorbereidingsbesluit zo geformuleerd dat overige initiatieven, zoals genoemd in het voorgenomen beleid, niet onder dit voorbereidingsbesluit vallen.

Voorstel

Wij stellen u voor om met het oog op de uitwerking van het voorgenomen ruimtelijk beleid voor grondgebonden zonne-installaties het voorbereidingsbesluit te nemen zoals verwoord in bijgaand concept Statenbesluit.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij
I. van der Sloot
Telefoon +31384999348
I.vd.Sloot@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
06.09.2023	D2023-09-001905	2023-048724	1 van 4			

Onderwerp: GEHEIM Brief PS voorgenomen zonbeleid en voorbereidingsbesluit

Geheimhouding opgeheven door PS op 11 oktober 2023

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
[X] ter informatie

Door de huidige stand van zaken zijn zonnevelden in de Groene Omgeving niet langer nodig.
Ter uitvoering van het Klimaatakkoord werken provincie en gemeenten in de regionale energiestrategie (RES) Twente en West-Overijssel aan de productie van 3,3 TWh hernieuwbare elektriciteit door zon en wind op land in 2030. Beide regio's gaan daarbij uit dat die energie voor 40 % met zonnepanelen wordt opgewekt en voor het overige met windturbines. Dat betekent 1,3 TWh opwek met zonnepanelen en 2,0 TWh met windturbines.

De opwek met elektriciteit met zon bestaat uit enerzijds 'zon op dak' en anderzijds 'zon op veld'. De huidige stand van zaken is als volgt:

Biedingen RES (GWh)	Zon op Veld	Zon op dak	Wind	Totaal
Overijssel	386	944	1996	3326

Dit betreft daadwerkelijk gerealiseerde projecten en projecten die in de pijplijn zitten en naar alle waarschijnlijkheid gerealiseerd zullen worden. Daarmee is het doel van 1,3 TWh hernieuwbare opwek met zon bereikt. Het is dan ook niet nodig en ongewenst dat er nieuwe plannen komen voor zonneparken op landbouw- of natuurgronden.

Provincie en Rijk willen landbouw- en natuurgronden ontzien bij aanleg zonnevelden

In het coalitieakkoord "Schouder aan schouder" (202302027) is over zonne-energie het volgende opgenomen:

Zonne-energie

We actualiseren de zonneladder en sturen aan op een striktere toepassing ervan. We willen geen grote zonneparken op landbouwgrond. Wel bieden we ruimte aan kleinschalige lokale initiatieven van grondeigenaren als aanvulling op hun verdienmodel. Daarbij willen we voorkomen dat er door koppeling van initiatieven alsnog grote zonneparken ontstaan.

Minister Jetten heeft in een kamerbrief (6 juli 2023, [zonnebrief 2023](#)) aangegeven grote waarde te

hechten aan het zo efficiënt mogelijk benutten van de schaarse ruimte met behoud van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Mede daarom wenst het kabinet landbouw- en natuurgronden bij de aanleg van zonnevelden waar mogelijk te ontzien. Het Rijk werkt aan een 'nee, tenzij-beleid', waarbij de voorwaarden tijdelijkheid en multifunctioneel gebruik in ieder geval zullen gelden. De minister wil het nieuwe beleid -al dan niet door middel van een Rijksinstructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving- voor 1 juli 2024 juridisch te verankeren in provinciale regels.

Vanuit een oogpunt van zuinig en efficiënt ruimtegebruik heeft het de voorkeur om zonnepanelen alleen toe te staan op gebouwen en onbenutte ruimtes binnen de gebouwde omgeving.

Ons beleid is gericht op een zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik. Vanuit die visie zijn stedelijke functies (zoals woningen en bedrijven) aangewezen op de bebouwde omgeving en staan we in het landelijk gebied alleen functies toe, die daar functioneel aan zijn gebonden. Dit zijn agrarische bedrijvigheid, natuur en recreatieve voorzieningen. Vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig grondgebruik heeft het altijd de voorkeur gehad om zonnepanelen te plaatsen op gebouwen of onbenutte locaties in de gebouwde omgeving.

Grote zonnevelden dragen bij aan problemen op het elektriciteitsnetwerk (netcongestie).

De netbeheerders in Nederland, waaronder Enexis in Overijssel, geven aan dat grootschalige zonneparken een groot beroep doen op het elektriciteitsnet bij het transporteren van de pieken in opgewekte zonnestroom. Dit is een voornaam oorzak van netcongestie en leidt tot forse maatschappelijke kosten. Mede daarom is afgesproken in de RES om de verhouding van 40% zon en 60% wind aan te houden.

Huidig beleid kent een voorkeursvolgorde en voorwaarden bij de plaatsing van zonnepanelen.

Het huidige provinciale beleid voor zonne-energie gaat uit van een voorkeursvolgorde ([zonneladder](#)) voor de plaatsing van zonnepanelen. De zonneladder gaat uit van zorgvuldig ruimtegebruik, koppeling van energievraag en aanbod, gebruikmaking van ruimtelijke meekoppelkansen en het ontzien van waardevolle gebieden, zoals beschreven in de Catalogus gebiedskenmerken Overijssel. De zonneladder telt drie treden:

Trede 1: Stimuleren van:

- de productie van zonne-energie op daken in bebouwd gebied: woningen, bedrijven, agrarische gebouwen, etc.
- gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare reëstruimte: ongebruikte gronden, bedrijventerreinen, boven parkeerterreinen en geluidswallen;
- kleine, goed ingepaste velden op agrarische erven (tot ca. 2 ha) en kleine, goed ingepaste zonnevelden van lokale initiatieven in stads- en dorpsranden (tot ca. 2 ha).

Trede 2: Combineren met:

- Gebiedsopgaven in stads- en dorpsranden en in de groene omgeving zoals klimaatmaatregelen (waterberging en tegengaan bodemdaling), extensivering van landbouw, herstel landschap en biodiversiteit, etc. Door verschillende opgaven onder, tussen en rond de panelen te realiseren wordt de ruimte multifunctioneel gebruikt.
- Gebiedsontwikkeling in de groene omgeving, waarbij zonnevelden aansluiten op andere gebiedsontwikkelingen of een energielandschap vormen.

Trede 3: Limiteren van:

- Monofunctionele zonnevelden op agrarische grond of op water, primair gericht op produceren van duurzame energie.

Aanscherping van de zonneladder en verankering daarvan in de Omgevingsverordening.

Door het schrappen van trede 2 en 3 van de zonneladder en het daarop aanpassen van de Omgevingsverordening, beperken we de mogelijkheden om zonne-installaties in de groene ruimte (zonnevelden) te realiseren. Hiermee geven we uitvoering aan zowel het coalitieakkoord als het voorgenomen Rijksbeleid.

We maken een uitzondering voor initiatieven langs hoofdinfrastructuur, op water, voor kleinschalig eigen gebruik en boven bestaande verhardingen (parkeerterreinen), mits in overeenstemming met de inpassingsprincipes voor grootschalige opwek van energie op land (volgens de huidige handreiking zonnevelden).

Het coalitieakkoord en het beleidsvoornemen van het kabinet om landbouw- en natuurgronden in de toekomst te ontzien bij de aanleg van zonnevelden, rechtvaardigen geen absoluut verbod. Zowel ons coalitieakkoord als de kamerbrief gaan uit van een 'nee, tenzij'-beleid. Op de regel dat we geen initiatieven meer gaan faciliteren binnen de treden 2 en 3 van de zonneladder, maken we de volgende uitzonderingen:

- a) Initiatieven langs hoofdinfrastructuur;
In Twente wordt vanaf 2021 gewerkt aan het project Duurzaamheidsroute A35. Wij hebben op verzoek van de deelnemende gemeenten besloten de bevoegd gezag rol voor de benodigde procedures op ons te nemen. Mochten er rondom andere hoofdinfrastructuur soortgelijke initiatieven worden ontplooid, dan zullen ook die worden gefaciliteerd (bijvoorbeeld in snelwegbermen, langs spoorlijnen, op baggerdepots, sluizen en Defensierterreinen);
- b) Kleinschalige installaties voor eigen gebruik;
- c) Projecten boven bestaande verhardingen (parkeerterreinen);
- d) Projecten op water, zoals inmiddels gerealiseerd op de Bomhofsplas en de Sekdoornseplas in Zwolle.

We stimuleren zon op dak en innovaties in trede 1 van de handreiking zonnevelden.

We gaan onverkort door met het stimuleren van zon op dak door de versnellingsteams. Daarnaast stimuleren we innovatieve oplossingen voor zonne-energie, zoals zon op monumenten, de integratie van zonnepanelen in gevels, balkons en ramen, het gebruik van verticale zonnepanelen (en onderzoek naar Agri-PV). Hoewel verder onderzoek nodig is, zien we potentieel in deze technologieën om duurzame energie, landbouw en natuurbehoud te combineren, binnen de mogelijkheden van het aangescherpte zonnebeleid.

Ons doel is het tegengaan van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen tussen het moment van bekendmaken voorgenomen beleid en verankering in de Omgevingsverordening.

Op het moment dat we aankondigen dat we met gemeenten en andere stakeholders in gesprek gaan over een aanscherping van het ruimtelijk beleid voor het opwekken van zonne-energie, kan die mededeling ongewenste gevolgen hebben. Het kan ertoe leiden dat ontwikkelaars van zonneparken gebruik maken van de mogelijkheid om nog snel een aanvraag om een omgevingsvergunning bij gemeenten in te dienen. Om dit tegen te gaan stellen wij u voor met het Statenvoorstel (PS23-000819) een voorbereidingsbesluit te nemen. Door een voorbereidingsbesluit moeten gemeenten aanvragen om een omgevingsvergunning aanhouden totdat de Provinciale Omgevingsverordening is aangepast.

Het voorbereidingsbesluit is een instrument om ongewenste ontwikkelingen (zonneparken) tegen te gaan.

Het voorbereidingsbesluit werkt voor vergunningsaanvragen voor zonneparken die zijn ingediend vanaf 12 oktober 2023. Alle aanvragen voor projecten die voor 12 oktober 2023 zijn ingediend kunnen gemeente verder in behandeling nemen en - indien ze aan alle vereisten voldoen - vergunnen. Voor aanvragen voor vergunningen in trede 1 van de handreiking zon geldt het voorbereidingsbesluit niet. Deze aanvragen kunnen in behandeling worden genomen. Het voorbereidingsbesluit treft ook aanvragen die vallen onder de uitzonderingen van het voorgenomen beleid. De aanhoudingsplicht kan doorbroken worden voor initiatieven waarvoor wij vaststellen dat ze passen binnen de nieuwe instructieregels die in voorbereiding zijn. Daarom stellen wij u in het Statenvoorstel voor de aanhoudingsplicht te doorbreken voor ontwikkelingen die passen binnen het voorgenomen beleid.

Volgens de wet verloopt het voorbereidingsbesluit binnen een half jaar.

Wanneer Provinciale Staten niet binnen een half jaar het nieuwe zonnebeleid in de Omgevingsverordening vastleggen dan gaat het huidige beleid weer gelden en moeten gemeenten de aangehouden aanvragen alsnog toetsen aan het huidige beleid. De komende maanden gebruiken wij om het voorgenomen beleid samen met gemeenten en partners verder uit te werken. Daarna doen wij u een voorstel voor aanpassing van de Omgevingsverordening, zodat u binnen de termijn van het voorbereidingsbesluit de Omgevingsverordening kunt aanpassen.

Tijdelijke geheimhouding van het voorgenomen beleid en een voorstel voor een voorbereidingsbesluit is een gebruikelijk juridisch instrumentarium dat overheden regelmatig inzetten.

Het voorgenomen beleid en een voorstel voor een voorbereidingsbesluit kent tijdelijk geheimhouding. Deze keuze lichten wij nader toe omdat dit voor ons een dilemma was. Wij hebben de wens tot een open bestuursstijl gewogen tegen het risico van extra zon op veld en daarom besloten om:

1. op alle documenten tijdelijk geheimhouding te leggen;
2. U voor te stellen een voorbereidingsbesluit te nemen om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen.

Onze bestuursstijl is open en uitlegbaar. Dat betekent dat wij in alle openheid en samen met partners ons beleid willen vormen en uitwerken. Het democratisch proces door de provinciale volksvertegenwoordigers in de Provinciale Staten dient in de basis ook altijd in de openbaarheid plaats te vinden. Wij willen bij voorkeur dit voorgenomen beleid in alle openheid aan u voorleggen en terughoudend zijn met geheimhouding.

Echter, het risico bestaat dat na een openbare aankondiging van dit voorgenomen beleid nieuwe aanvragen voor een vergunning kunnen worden ingediend op basis van het oude beleid. Tussen de aankondiging van het nieuwe beleid en het voorbereidingsbesluit is een termijn van 5 weken waarbinnen aanvragen op grond van het oude beleid kunnen worden ingediend en niet kunnen worden geweigerd op basis van de nieuwe beleidslijn. Dit kan leiden tot extra hectares zon op veld, die ongewenst zijn.

Participatie samenleving

Voor de nadere uitwerking van het voorgenomen beleid doorlopen wij, vanaf het moment dat het voorbereidingsbesluit in werking is getreden, een consultatieronde met gemeenten. Doordat we het beleid ter visie leggen kunnen inwoners en initiatiefnemers hun zienswijze op het voorgenomen beleid aan ons kenbaar maken. Hiermee krijgen we de consequenties van het voorgenomen beleid in beeld ter voorbereiding van de besluitvorming in uw Staten over de aanpassing van de Omgevingsverordening.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg